

14. Циганов О. Г. Правоохоронні послуги: поняття та ознаки в контексті положень концепцій публічних послуг в Україні та Європейському Союзі. *Наука і правоохорона*. 2016. № 3. С. 18–24.
15. Джафарова О. В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: монографія. Х.: Діса плюс, 2015. 688 с.
16. Коломієць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
17. Адміністративна процедура та адміністративні послуги : зарубіжний досвід і пропозиції для України / уклад. В. П. Тимошук. К.: Факт, 2003. 496 с.
18. Про затвердження Положення про Головний сервісний центр МВС: наказ МВС від 07.11.2015 № 1393. URL: <http://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/06/Plzh-GSTS-19-05-2017-ilovepdf-compressed-4.pdf>

УДК: 342.95(477)

РУСЕЦЬКИЙ А.А.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ТА КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

У статті, на основі аналізу наукових поглядів вчених та чинного законодавства України, наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні мети та завдань взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні.

З'ясується сутність поняття «мета», на основі чого встановлено, що мета – це кінцевий, ідеальний результат, який необхідно отримати, задля досягнення якого здійснюється відповідний комплекс дій. Тобто, мета показує, що ми отримаємо за фактом реалізації чогось, або ж настання відповідного факту дійсності.

Обґрунтовується позиція, що метою взаємодії діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні є протидія, попередження та припинення правопорушень на території конкретного регіону, а також відновлення порушених прав та законних інтересів громадян та юридичних осіб.

Встановлено, що основними завданнями взаємодії правоохоронних органів на регіональному рівні виступає: постійний обмін інформацією між правоохоронними органами щодо стану правопорядку, рівня злочинності, «проблемних» територій регіону тощо; здійснення спільних операцій щодо протидії та припинення правопорушень, розслідування злочинів, підтримки та забезпечення публічної безпеки і порядку в регіоні; взаємне техніко-інформаційне забезпечення, спільне формування електронних банків даних; проведення спільних дій із територіальними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо профілактики правопорушень, створення умов для запобігання їх вчиненню.

Наголошується на необхідності внесення змін до відповідних нормативно-правових актів в положеннях яких необхідно чітко сформулювати та викласти мету і завдання координації та взаємодії діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні.

Ключові слова: координація, взаємодія, правоохоронні органи, регіональний рівень, співвідношення.

В статті на основі аналізу наукових поглядів учених та діючого законодавства України, наведено теоретичне узагальнення та нове рішення наукової задачі, що полягає у визначенні цілей та завдань взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні.

© РУСЕЦЬКИЙ А.А. – кандидат юридичних наук, здобувач (Харківський національний університет внутрішніх справ)

Выясняется сущность понятия «цель», на основе чего установлено, что цель – это конечный, идеальный результат, который необходимо получить, для достижения которого осуществляется соответствующий комплекс действий. То есть, цель показывает, что мы получим по факту реализации чего-то, или наступления соответствующего факта действительности.

Обосновывается позиция, что целью взаимодействия деятельности правоохранительных органов на региональном уровне является противодействие, предупреждению и пресечению правонарушений на территории конкретного региона, а также восстановления нарушенных прав и законных интересов граждан и юридических лиц.

Установлено, что основными задачами взаимодействия правоохранительных органов на региональном уровне выступает: постоянный обмен информацией между правоохранительными органами о состоянии правопорядка, уровня преступности, «проблемных» территорий региона и т. д.; осуществление совместных операций по противодействию и пресечению правонарушений, расследование преступлений, поддержки и обеспечения общественной безопасности и порядка в регионе; взаимное технико-информационное обеспечение, совместное формирование электронных банков данных; проведения совместных действий с территориальными органами исполнительной власти и органами местного самоуправления по профилактике правонарушений, создание условий для предотвращения их совершению.

Отмечается необходимость внесения изменений в соответствующие нормативно-правовых актов в положениях которых необходимо четко сформулировать и выложить цели и задачи координации и взаимодействия деятельности правоохранительных органов на региональном уровне.

Ключевые слова: координация, взаимодействие, правоохранительные органы, региональный уровень, соотношение.

In the article, based on the analysis of scientific views of scientists and the current legislation of Ukraine, the theoretical generalization and a new solution of the scientific problem, which is to determine the purpose and tasks of interaction and coordination of law enforcement bodies activity at the regional level are given.

The essence of the concept of "purpose" is clarified, on the basis of which it is established that the goal is the final, perfect result that needs to be obtained, for the achievement of which an appropriate set of actions is carried out. That is, the purpose is to show that we obtain in the fact of the realization of something, or the onset of the corresponding fact of reality.

The article argues that the purpose of interaction of law enforcement agencies at the regional level is to counteract, prevent and stop offenses in the territory of a particular region, as well as to restore violated rights and legitimate interests of citizens and legal entities.

It was established that the main tasks of interaction of law enforcement bodies at the regional level are: constant exchange of information between law enforcement authorities regarding the state of law and order, the level of crime, "problematic" territories of the region, etc.; conducting joint operations in the area of combating and stopping offenses, investigating crimes, supporting and securing public security and order in the region; mutual technical and informational support, joint formation of electronic data banks; carrying out joint actions with territorial bodies of executive power and local self-government bodies on the prevention of offenses, creation of conditions for prevention of their commission.

It is emphasized on the necessity to amend the relevant legal acts, in the provisions of which it is necessary to clearly formulate and define the purpose and tasks of coordination and interaction of the activity of law-enforcement bodies at the regional level.

Key words: coordination, interaction, law enforcement bodies, regional level, relations.

Постановка проблеми. Аналіз та побудова ґрунтового теоретичного погляду на проблематику взаємодії та координації правоохоронних органів на регіональному рівні потребує дослідження всіх без виключення аспектів даного питання. При цьому науковий розгляд будь-якого правового, соціального або іншого роду явища обумовлює необхідність встановлення його направленості та ідейної основи. Іншими словами, наявна потреба визначення мети, завдань та принципів координації та взаємодії діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні. В цьому контексті першочергового розгляду потребує саме мета та завдання взаємодії та координації діяльності правоохоронних відомств в межах території окремого регіону. Суть полягає в тому, що саме ці два аспекти характеризують направленість та призначення взаємодії та координації.

Стан дослідження. Окремі питання взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів у своїх наукових працях розглядали: Ю. С. Шемшученко, О. В. Червякова, В. А. Мозгова, В. Ю. Шепітько, С. В. Краснокутський, В. М. Тертишник, О. М. Клюєв, О. М. Музичук, В. П. Корж, О. О. Бандурка, Н. Г. Немировська, В. В. Топчій, В. П. Бахін, О. О. Волобуєва та багато інших. Однак, незважаючи на чималу кількість наукових праць, вченими недостатньо уваги приділялось питанню мети та завдань взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні

Саме тому **метою** статті є визначення мети та завдань взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні

Виклад основного матеріалу. Існує велика кількість доктринальних визначень терміну «мета», які розкривають його загальні ознаки. Так, наприклад, Громов М. О. вказує на те, що мета – це те, до чого прагнуть, що треба реалізувати, інакше кажучи, очікуваний результат, на досягнення якого спрямовано комплекс дій [1, с. 79]. На думку Акоффа Р. С., Бусленко Н. П., Гхосал А. та інших мета – це ідеалізований вигляд бажаного, можливого і необхідного стану об'єкта, якого потрібно досягти, використовуючи потенціал цього об'єкта [2; 3]. Схожого наукового погляду додержується Сурмін Ю. П. зазначаючи, що мета являє собою ідеальне передбачення результату діяльності, що виступає її регулятором. Крім того, дослідним виокремлює такі основні особливості мети: є моделлю майбутнього результату, початковим образом, до якого рухається об'єкт; виступає як варіант задоволення потреби, сформований з кількох альтернатив [4, с. 385].

Таким чином, мета – це кінцевий, ідеальний результат, який необхідно отримати, задля досягнення якого здійснюється відповідний комплекс дій. Тобто, мета показує, що ми отримуємо за фактом реалізації чогось, або ж настання відповідного факту дійсності. Завдання в цьому випадку є схожою категорією. Вони співвідносяться із метою, однак, не є тотожними із нею. Етимологічно термін «завдання» має наступні визначення:

- 1) питання, що потребує вирішення, тобто, те, що задано для вирішення;
- 2) ціль, яку необхідно здійснити, досягти;
- 3) доручення кому-небудь;
- 4) наперед визначений, запланований для виконання обсяг роботи, справа тощо [5; 6 с. 40].

Необхідно відмітити, що з приводу сутності терміну «завдання» висловлювалась велика кількість вчених. Зокрема, на думку Биргеу М. М. завдання – це реальне, конкретне питання, яке необхідно вирішити задля досягнення певної цілі [7, с. 387]. В свою чергу, Шестак Л. В. наголошує, що завдання – це цілі, досягнення яких бажано до визначеного моменту часу у межах періоду, на який розраховано управлінське рішення [8, с. 63].

Окремої уваги заслуговує питання співвідношення мети та завдань. Зокрема, Попелюшко В. О., посилаючись на наукові напрацювання Леонт'єва О. Н., Ломова Б. Ф. та Балдіна К. В., зазначає, що у гносеології, психології, теорії управління цілі та завдання співвідносяться між собою і співвідносяться на діалектичній основі. Те, що є метою стосовно компонентів системи, підпорядкованій їй, є завданням щодо компонентів системи, яка підпорядковується їй. Іншими словами, мета – «sunt» мета і завдання одночасно, залежно від рівня та умов діяльності. Мета конкретизується в завдання, тобто «завдання – це і є мета, дана в певних умовах» [9, с. 107], яка стає засобом стосовно мети. Цілі і завдання не тільки утворюють ієрархію та перебувають у діалектичній єдності, а й у переході одних в інші. Мета визначає завдання. Завдання вимагають постановки (формулювання) інших завдань, перетворюючись при цьому в цілі і так до завдання конкретної одиниці діяльності, яка може бути описана як система дій, що змінюють одна іншу [10, с. 256].

Більш лаконічним та зрозумілим є науковий погляд Фелика В. І., який акцентує увагу на тому, що поняття «мета» та «завдання» співвідносяться як ціле та часткове та як загальне та конкретне. Зокрема, говорячи про мету певної діяльності, мають на увазі те прагнення, задля якого

ця діяльність здійснюється, тобто те, що планується досягти – її передбачуваний результат. Що ж до завдань діяльності, то це проміжні результати, які досягаються в процесі виконання окремих дій. При цьому, всі завдання об'єднують одна мета, яка слугує для них орієнтиром [11, с. 35].

Схожу точку зору підтримують Шилов В. В. та Бандурін С. Г., на думку яких завдання – це також цілі, втім вони є значно меншими за обсягом та більш чітко визначеними. Так, якщо мета (цілі) мають стратегічний характер, то завдання – тактичний, оскільки саме завдання впливають на обрання форм, способів та методів дії (поведінки) суб'єктів, що їх виконують. Слідуючи такою логікою, можна констатувати, що кожне окреме завдання може слугувати проміжною метою, для досягнення якої вибудовується власна система завдань. Тобто завдання завжди є похідними від мети, а мета задається суб'єктивно, виходячи із соціальних потреб. Інакше кажучи, щоб досягнути поставленої мети, необхідно розв'язати ряд завдань [12, с. 49; 13 с. 98].

Таким чином, вищевказані аспекти дають нам змогу стверджувати, що завдання – це поточні проблематики тактичного характеру, які потребують вирішення задля досягнення поставленої мети. Іншими словами, мета фактично включає в себе завдання, і має порівняно із останніми дещо ширший зміст. Визначаючи мету і завдання взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів в межах регіону необхідно відмітити, що на сьогодні ані на законодавчому, ані на науково-теоретичному рівні ці аспекти не висвітлюються. Незважаючи на це, існує велике коло нормативних положень, котрі визначають сутність взаємодії та координації правоохоронних органів в інших умовах, які в рамках нашого дослідження набувають статусу «робочого матеріалу» для подальшого розкриття тематики, визначеної даним дослідженням.

Наприклад, взаємодія, як організаційна форма діяльності правоохоронних органів, на сьогоднішній день активно використовується, факт чого відображено у нормативній базі. Утім, в державних актах не завжди визначається мета, і завдання цієї категорії. Так, зокрема, у нині не чинній Інструкції «Про взаємодію правоохоронних та інших державних органів України у боротьбі із злочинністю» від 10.08.1994 року зазначалось, що ключовими завданнями такої взаємодії є:

- 1) організація реалізації державної політики у сфері боротьби із злочинністю.
- 2) профілактика злочинів та інших правопорушень.
- 3) виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів.
- 4) розшук та затримання злочинців.
- 5) забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.
- 6) удосконалення правової бази боротьби із злочинністю [14].

Виключно завдання також визначено у Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні від 07.07.2017 року. У нормативному документі вказано, що основними завданнями виступає:

- 1) запобігання кримінальним правопорушенням;
- 2) їх виявлення та розслідування;
- 3) притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які учинили кримінальні правопорушення;
- 4) відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди;
- 5) відновлення порушених прав та інтересів фізичних і юридичних осіб [15].

В свою чергу, в положеннях Інструкції про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю від 10.06.2011, вказується, що метою взаємодії є:

– по-перше, посилення протидії організованим злочинним угрупованням, у тому числі міжрегіонального та транснаціонального характеру, створеним на етнічній основі, які мають корумповані зв'язки.

– по-друге, попередження, розкриття й розслідування злочинів, учинених організованими злочинними групами і злочинними [16].

Аналогічна ситуація існує в рамках питання координації діяльності правоохоронних органів в певних умовах. Наприклад, у Положенні «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю та корупцією» від 26.04.2012 року окреслено лише завдання вказаної категорії, до яких віднесено:

- визначення основних напрямів запобігання і протидії злочинності та корупції на основі аналізу їх структури, динаміки та прогнозування тенденцій розвитку цих негативних явищ;
- розробка, узгодження і виконання спільних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, розкриття, припинення та попередження злочинних і корупційних проявів, усунення причин та умов, що їм сприяли;

– підготовка пропозицій з удосконалення законодавства, спрямованих на підвищення ефективності правоохоронної діяльності, протидії злочинності та корупції [17].

Отже, за аналогією можемо визначити, що є метою та завданнями взаємодії і координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні. При цьому необхідно враховувати ряд важливих аспектів, а саме:

– по-перше, мета і завдання взаємодії та координації, незважаючи на взаємозв'язок цих категорій, будуть відрізнятися;

– по-друге, в обох випадках сутність взаємодії та координації обумовлюється особливою умовою – регіональною обмеженістю;

– по-третє, мета являють собою стратегічну ціль, ідеальний результат координації та взаємодії на регіональному рівні, а завдання – сукупність тактичних проблематик, реалізація яких необхідна для досягнення відповідної мети.

Таким чином, метою координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні є планування, контроль і забезпечення спільної роботи створених та функціонуючих відповідно до законодавства України державних правоохоронних органів (Служби Безпеки України, Національної поліції України, Державної фіскальної служби України, Прокуратури тощо), щодо реалізації спільних зусиль в сфері профілактики правопорушень та протидії ним в межах регіону. Досягнення цієї мети передбачає виконання наступних завдань:

– визначення ключових напрямів правоохоронної діяльності, з урахування особливостей регіону, стану правопорядку в межах його території, рівня злочинності тощо;

– системного проведення нарад між керівництвом регіональних підрозділів правоохоронних органів та територіальних органів виконавчої влади і місцевого самоврядування з питань підвищення ефективності роботи в сфері протидії, попередження та припинення правопорушень;

– визначення та прийняття спільних планів взаємодії;

– формування колегіального органу, який би здійснював контроль та забезпечував ефективну взаємодію діяльності правоохоронних відомств;

– розробку та представлення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регламенту координації діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні.

В свою чергу, метою взаємодії діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні є протидія, попередження та припинення правопорушень на території конкретного регіону, а також відновлення порушених прав та законних інтересів громадян та юридичних осіб. При цьому основними завданнями взаємодії правоохоронних органів на регіональному рівні виступає:

– постійний обмін інформацією між правоохоронними органами щодо стану правопорядку, рівня злочинності, «проблемних» територій регіону тощо;

– здійснення спільних операцій щодо протидії та припинення правопорушень, розслідування злочинів, підтримки та забезпечення публічної безпеки і порядку в регіоні;

– взаємне техніко-інформаційне забезпечення, спільне формування електронних банків даних;

– проведення спільних дій із територіальними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо профілактики правопорушень, створення умов для запобігання їх вчиненню тощо.

Висновок. Таким чином, незважаючи на значимість досліджених вище категорій, на сьогоднішній день їх сутність та ідейна основа ніяким чином не закріплені на нормативному рівні. Це, безперечно, є вагомим недоліком, адже координація і взаємодія правоохоронних органів в межах того чи іншого регіону повинні бути суворо регламентовані, що дасть можливість досягнути значних результатів за фактом реалізації мети та завдань останніх. Спираючись на зазначений момент, ми пропонуємо внести зміни до відповідних нормативно-правових актів в положеннях яких необхідно чітко сформулювати та викласти мету і завдання координації та взаємодії діяльності правоохоронних органів на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Громов Н. А. Теоретические и практически проблемы возобновления уголовных дел по вновь открывшимся обстоятельствам: диссертация. М.: РГБ, 2005. 448 с.
2. Акофф Р. С., Эмери Ф. И. О целеустремленных системах. М: Сов. Радио, 1974. 271 с.
3. Бусленко Н. П. Моделирование сложных систем. М.: Главная редакция физико-математической литературы изд-ва «Наука», 1968. 356 с.

4. Сурмін Ю. П. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с
5. Ушкаов Д. Н. Большой толковый словарь русского языка. М.: Изд-во «Славянский Дом Книги», 2014. 876 с.
6. Білодід І. К. Словник української мови: в 11 томах / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ: Вид-во «Наукова думка», 1973. Т. 3. 840 с.
7. Быргэу М. М. Организация деятельности полиции Республики Молдова по профилактике преступлений: дисс. Харьков: Национальный университет внутренних дел, 2004. 514 с.
8. Шестак Л. В. Адміністративне право: навч. посіб. Чернігів: ЧДПЧТД, 2011. 254 с.
9. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. М.: Политиздат, 1975. 304 с.
10. Ломов Б. Ф. Вопросы общей педагогической и инженерной психологии. М.: Педагогика, 1991. 296 с.
11. Фелик В. І. Адміністративно-правове забезпечення профілактичної діяльності національної поліції України: дис. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017. 479 с.
12. Бандурин С. Г. Публичность как принцип уголовного судопроизводства и его действие в стадии возбуждения уголовного дела: дисс. Саратов: РГБ, 2003. 209 с.
13. Шилов В. В. Цілі та завдання профілактичного напрямку діяльності органів прокуратури. Наше право, 2014. № 8. С. 94–99.
14. Про взаємодію правоохоронних та інших державних органів України у боротьбі зі злочинністю: Інструкція від 10.08.1994 № 225/435. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0225-94>
15. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявлення та розслідування: Інструкція від 07.07.2017 № 575. *Офіційний вісник України*. 2017. № 67. Ст. 2019.
16. Про затвердження Інструкції про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю: Інструкція від 10.06.2011 № 822/19560. *Офіційний вісник України*. 2011. № 53. Ст. 2139.
17. Про затвердження Положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією»: Наказ від 26.04.2012 № 43/375/166/353/284/241/290/236. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=08AEUC200B>

УДК 342.951

СВІРІНА К.С.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ У НАУЦІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Статтю присвячено систематизації наукових досліджень адміністративно-правового статусу військово-цивільних адміністрацій у сучасній науці адміністративного права. Запропоновано авторську класифікацію вказаних наукових досліджень, яка включає чотири групи. Зроблено висновок про недостатність висвітлення на теоретико-методологічному рівні функціонування адміністративно-правового механізму реалізації прав та обов'язків військово-цивільних адміністрацій, що обумовлює перспективи подальших наукових розвідок.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, військово-цивільні адміністрації, повноваження, адміністративно-правове забезпечення, адміністративно-правовий механізм.

© СВІРІНА К.С. – старший інспектор факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції (Університет державної фіскальної служби України)